

پشه خاکی ها و بیماریهای لیشمانیوز

لیشمانیوزها از مهمترین بیماری های قابل انتقال به وسیله پشه خاکی ها هستند و در اغلب نقاط جهان به صورت ضایعات پوستی (سالک) احشایی(کالازار)و مخاطی پوستی مشاهده می شود . عامل بیماری ، تک یاخته ای به نام لیشمانیاست.

یادش چیر سایت
مرکزی دانشگاه تهران

انتقال لیشمانیا به انسان از طریق گزش پشه خاکی ها صورت میگیرد . بر طبق امار سازمان بهداشت جهانی حدود ۳۵۰ میلیون نفر در دنیا در معرض ابتلا به انواع لیشمانیوزها هستند واین بیماری در بسیاری از مناطق گرمسیری شیوع دارند.

در ایران این بیماری به صورت ضایعات پوستی (سالک) واحشایی(کالازار) بروز میکند .کانون های شناخته شده لیشمانیاز احشایی در حال حاضر در مناطقی از استان های اذر بایجان شرقی ،اردبیل و فارس است .همچنین

شواهدی دال بر وجود کانون های دیگر در بعضی استان ها مانند بوشهر وجود دارد.

❖ لیشمانیوز پوستی خشک یا شهری :

عامل لیشمانیاز پوستی شهری انگل لیشمانیاتروپیکا *Leishmania tropica*

است که توسط پشه خاکی فلبوتموس سر زنتی *Phlebotomus sergenti*

انتقال می یابد و مخزن ان انسان میباشد. دوره نهفتگی بیماری طولانی (۲-۸ ماه) است زخم ها بیشتر روی صورت ظاهر می شود اما در مقایسه با نوع روستایی زخم ها کمتر است .

کنترل لیشمانیوز پوستی شهری:

- کشف موارد حاد بیماری و درمان آنها از اهمیت زیادی برخوردار است

- بهسازی محیط
- سم پاشی ابقایی
- پشه بندهای اغشته به حشره کش
- و دور کننده ها باعث کاهش موارد بیماری میگردد.

❖ لیشمانیوز پوستی مرطوب یا روستایی:

عامل لیشمانیاز پوستی روستایی انگل لیشمانیاژماژور *Leishmania major* است که توسط پشه خاکی فلبوتموس پاپاتاسی *Ph.papatasi* انتقال می یابد و مخزن آن جوندگان و موشهای وحشی از جمله تاترا ایندیکا ، نزوکیا ایندیکا ، رومبومیس اپیموس و راتوس ها و .. می باشند . دوره نهفتگی بیماری کوتاه (چند هفته تا چند ماه) است و زخم ها بیشتر روی صورت ، پاها و دستها دیده می شود .

کنترل لیشمانیوز پوستی روستایی

- از بین بردن جوندگان تا شعاع ۵۰۰ متری اماکن انسانی
- درمان بیماران
- احداث مناطق مسکونی دور از مزارع
- بهسازی محیط
- سم پاشی ابقایی
- استفاده از پشه بند های اغشته به حشره کش
- و استفاده از دور کننده ها

درمان لیشمانیوز پوستی (سالک)

برای درمان بیماری از ترکیبات ۵ ظرفیتی آنتیموان (گلوکانتیم) استفاده میشود . همچنین می توان از روشهای فیزیکی مانند سرما درمانی، پرتو درمانی، گرما درمانی و در بعضی از موارد داروی پاراموماسین کمک گرفت .

❖ لیشمانیوز احشایی (کالازار)

کالازار عارضه ای است که به صورت تب های نامنظم و غالباً طولانی، کم خونی و بزرگی طحال و کبد تظاهر می کند که میزان مرگ و میر در مبتلایان به آن بالاست . عامل آن لیشمانیا اینفنتوم *Leishmania*

infantum است که توسط پشه خاکی های لاروسوس؛ فلبوتموس کاندلاکی، فلبوتموس کشیشیانی و فلبوتموس مازور منتقل می شود و مخزن آن سگ سانان (سگ) ،شغال و روباه (میباشد این بیماری در ایران غالباً در کودکان بروز میکند .

کنترل لیشمانیوز احشایی :

در مناطق آلوده از بین بردن سگ های آلوده و سایر مخازن توصیه می شود و آموزش بهداشت و درمان بیماران مهم است . در ضمن سم پاشی به تنهایی موثر نیست و استفاده از پشه بندها دور کننده ها و بهسازی محیط همراه با مخازن بیماری یابی درمان بموقع از اهمیت ویژه ای برخوردار است و عدم کشف بموقع بیماری موجب مرگ و میر میگردد.

درمان لیشمانیوز احشایی :

درمان اختصاصی کالازار با ترکیبات ۵ ظرفیتی انتی موان صورت می گیرد